

Nr 23

Utlåtande i anledning av motioner om åtgärder till skydd för vissa hemmamarknadsindustrier, m. m.

Bankoutskottet behandlar i detta utlåtande i ett sammanhang

dels de likalydande motionerna I: 727 av herrar Gösta Jacobsson och Sveningsson samt II: 842 av herr Magnusson i Borås m. fl., vari hemställes att riksdagen skall i skrivelse till Kungl. Maj:t begära att inom ramen för GATT och EFTA restriktioner måtte vidtagas i fråga om licensgivningen av importen från låglöneländer som föranleder sådana marknadsstörningar att fortbeståndet av eljest livskraftiga svenska industrigrenar och sysselsättningen äventyras, att en begränsning av importkontingenterna för dylika länder vidtages där så befinnes möjligt samt att andra åtgärder på tullområdet till skydd för hotade industrigrenar och deras arbetskraft måtte komma till stånd,

dels de likalydande motionerna I: 218 av fröken Pehrsson och II: 242 av herr Persson i Heden, vari hemställes att riksdagen skall i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om att temporära åtgärder vidtages som skydd för den svenska textil- och konfektionsindustrin mot dumpingprisimport.

Kommerskollegium har efter remiss avgivit yttrande till utskottet över motionerna. Yttrandet utgörs väsentligen av en redogörelse för gällande villkor för import från vissa länder av s. k. lågprisvaror och återges i denna del nedan i ett särskilt avsnitt. Kollegiet hänvisar även till redogörelser för handelspolitiska regler och förpliktelser och för lågprisimporten på konfektionsområdet som kollegiet avlämnat 1967 och 1968.

Motionerna

I motionerna I: 727 och II: 842 redogörs inledningsvis för innehållet i och behandlingen av motsvarande motioner vid 1967 och 1968 års riksdagar. Vidare nämns de restriktioner som införts beträffande import av konfektionsvaror från Jugoslavien och Hongkong samt den våren 1968 tillsatta TEKO-utredningen. Motionärerna anför därefter att konkurrensförhållandena för många näringsgrenar försämrats till följd av import som inte baseras på en konkurrens på lika villkor samt resulterat i företagsnedläggelser och arbetslöshet. Även en minskning av landets självförsörjnings-

1 — *Bihang till riksdagens protokoll 1969. 8 saml. Nr 23*

grad vad gäller vissa nödvändighetsvaror påtalas. De motåtgärder som Kungl. Maj:t vidtagit har enligt motionärernas mening varit otillräckliga och endast bidragit till att stabilisera importen av berörda varor på en mycket hög nivå.

Även för motionerna I: 218 och II: 242 är utgångspunkten de driftsin-skränknin-gar och företagsnedläggelser som förekommit inom textil- och konfektionsindustrin. De åtgärder som genomförts för att motverka dumpingprisimport av textil- och konfektionsvaror betecknas som otillräckliga. Ytterligare sådana åtgärder säges därför böra vidtagas i avvaktan på TEKO-utredningens resultat.

Tidigare behandling av de i motionerna väckta frågorna

Motioner av väsentligen samma innebörd som de nu föreliggande motionerna I: 727 och II: 842 har tidigare väckts vid 1967 och 1968 års riksdagar. Vid sistnämnda tillfälle behandlades samtidigt motioner som var nära besläktade med de nu föreliggande motionerna I: 218 och II: 242. Samtliga motioner avsågs av riksdagen i enlighet med vad bankoutsrottet hemställt (BaU 1967: 31, 1968: 38). Två av högerpartiets representanter i utskottet påyrkade 1967 i en reservation åtgärder i huvudsaklig överensstämmelse med de då aktuella motionsyrkandena. För bifall till motsvarande motioner 1968 reserverade sig en företrädare för högerpartiet.

I utlåtandet 1967 återgav bankoutsrottet en utförlig redogörelse för svensk handelspolitik m. m. som lämnats av kommerskollegium i dess yttrande över motionerna. I redogörelsen förekom vissa uppgifter om den internationella handeln, beskrevs det internationella arbetet med att avskaffa handelsbarriärerna och Sveriges deltagande däri samt lämnades en översikt över möjliga åtgärder vid fall av marknadsstörningar, främst enligt de inom GATT och EFTA gällande reglerna. I utlåtandet redogjordes vidare bl. a. för bestämmelserna rörande importlicenser. Förutom från kommerskollegium förelåg remissyttranden från Sveriges industriförbund, Sveriges hantverks- och industriorganisation, Landsorganisationen i Sverige, Sveriges grossistförbund och Kooperativa förbundet. De organisationer som företrädde producentintressen ställde sig relativt positiva till importbegränsande åtgärder enligt motionärernas förslag, medan däremot de som företrädde handels- och konsumentintressen intog en klart avvisande hållning.

I utlåtandet 1968 återgavs dels i sammanfattning resultaten av en översyn av den s. k. lågprisimporten på konfektionsvaruområdet som verkställdes av kommerskollegium och redovisats till handelsdepartementet, dels en av kommerskollegium meddelad översikt över Sveriges internationella förpliktelser på det handelspolitiska området. Även i detta utlåtande lämna-

des en redogörelse för systemet med importlicenser. I sitt remissyttrande över motionerna framhöll kommerskollegium att vissa möjligheter föreligger att i särskilda lägen ingripa för att begränsa en s. k. lågprisimport. Enligt kollegiets mening borde man dock såvitt möjligt undvika åtgärder som kunde få en kontraktiv verkan på det internationella handelsutbytet.

Bankoutskottet framhöll i båda utlåtandena att den svenska handelspolitiken som en av sina grundläggande principer har att fördelarna av en rationell arbetsfördelning mellan olika länder skall tillvaratas och att denna grundsats står i överensstämmelse med internationella strävanden på handelspolitikens område. Att en liberal handelspolitik är av värde torde, sade utskottet, vara allmänt erkänt i vårt land. Avgörande för en bedömning från samhällsekonomisk synpunkt av den situation som motionärerna utgått från måste enligt utskottets uppfattning bli vilken användning de genom utvidgad import frigjorda produktionsresurserna finge. En aktiv arbetsmarknadspolitik och andra trygghetsbefrämjande insatser angavs som medel varmed man delvis kan komma till rätta med de olägenheter som kan uppstå i samband med en friare handel över gränserna. Utskottet erinrade också om att handelspolitiken gentemot de av motionärerna åsyftade länderna utformas under näringslivets medverkan.

I utlåtandet 1967 uttalade utskottet att det inte ville påfordra mera omfattande restriktioner gentemot import från de ifrågavarande länderna men framhöll också att tillfälliga åtgärder i av motionärerna föreslagen riktning inte av de ansvariga instanserna bedömts som under alla förhållanden uteslutna. Liknande synpunkter framfördes i utlåtandet 1968, där utskottet något närmare uppehöll sig vid möjliga motåtgärder vid en marknadsstörande import och även hänvisade till en rekommendation av kommerskollegium om diskussioner med Hongkong och Jugoslavien beträffande de speciella problemen i handeln med dessa länder. Utskottet fann det välbetänt att strävandena att komma till rätta med de av lågprisimporten förorsakade problemen i första hand inriktades på åtgärder av detta slag. Utskottet räknade med att Kungl. Maj:t skulle med uppmärksamhet följa lågprisimportens fortsatta utveckling och konsekvenser samt överväga vilka ytterligare åtgärder förhållandena kunde föranleda.

Bestämmelser m. m. i fråga om importrestriktioner

Som framgår av ovanstående avsnitt har redogörelser för Sveriges internationella förpliktelser på det handelspolitiska området samt för bestämmelser och praxis i fråga om importlicenser lämnats i utskottets utlåtanden 1967 nr 31 och 1968 nr 38. Till dessa redogörelser får utskottet här hänvisa.

Av kommerskollegium lämnad redogörelse rörande importen av lågprisvaror

Den s. k. lågprisimporten har under en följd av år skapat svårigheter för vissa branscher. Särskilt utsatt har textil- och konfektionsindustrin varit. Under åren 1967 och 1968 har trycket till följd av mycket låga importpriser från vissa länder ökat i en sådan utsträckning att åtgärder ansetts nödvändiga för att begränsa denna import. De metoder man härvid använt sig av har varierat med hänsyn till vilka varor och vilka importländer åtgärderna gällt. I det följande lämnas en summarisk redogörelse för de villkor som gäller för import från de i sammanhanget mest aktuella länderna av speciellt s. k. lågprisvaror och utvecklingen härvidlag under senare år. (I fråga om Sydkorea har redogörelsen kompletterats med uppgifter om en efter redogörelsens avgivande träffad överenskommelse rörande handeln med vissa varuslag.)

Då det gäller *statshandelsländerna i Östeuropa* har skyddet mot störningar av lågprisimport upprätthållits genom kvantitativ importreglering av sådana varor som bedömts särskilt ömtåliga i sammanhanget. Vad särskilt gäller textil- och konfektionsvaror samt skodon har importkvoterna under senare år — oaktat importen från dessa länder är förhållandevis liten — medvetet hållits nere. Importökningen motsvarar här inte den totala ökningen av importen av dessa varor.

För handeln med *Japan* gäller formellt ett avtalsarrangemang från år 1952. Detta, som tillkom under ett skede av strikt bilateral ordning för både handeln och betalningarna, har under årens lopp ändrats på så många punkter att det i praktiken förlorat egentlig betydelse. Under en följd av år har de konkreta frågorna i handeln reglerats inom ramen för protokoll och skriftväxlingar anslutna till 1952 års avtal. Det senaste protokollet — från 1959 — förlängdes genom skriftväxling i augusti 1964 att gälla till den 31 mars 1965 eller till den tidpunkt då ett nytt handelsavtal trädde i kraft om så skulle ske tidigare.

I en till 1964 års överenskommelse ansluten särskild skriftväxling preciseras de alltjämt gällande svenska importlicensåtagandena, vilka avser textilier, porslin och hemsymaskiner. Härutöver tillämpas internt på svensk sida med japansk vetskap begränsade licensramar för några andra varor, däribland industrisytråd av bomull. Sistnämnda reglering tillämpas enligt bestämmelserna i GATT:s bomullstextilavtal. Gällande kontingentbelopp har endast i ringa omfattning ändrats under senare år. I fråga om alla övriga japanska varor kan importen i realiteten ske utan begränsning.

Till följd av den snabbt ökande importen från *Sydkorea* lades i början av 1967 så gott som hela textilområdet under licenskontroll. I april 1967 träffades en överenskommelse om dels en ömsesidig marknadsstörningsklausul av generell karaktär och av samma typ som de klausuler vissa länder har i sina avtal med Japan, dels en begränsning av importen av

yttertrikå från Sydkorea till 42 milj. kr. för en tolv månadersperiod räknat från den 1 mars 1967.

Avtalet med Sydkorea gäller fortfarande och licenstvänet upprätthålles alltjämt i samma omfattning som ovan nämnts. Då intresset för import av yttertrikå emellertid minskade har den särskilda överenskommelsen om begränsning av denna import icke ersatts med någon ny överenskommelse för tiden efter den 1 mars 1968. Utvecklingen följes dock noggrant så att åtgärder snabbt skall kunna vidtagas, därest denna import skulle tendera att återigen stiga kraftigt.

Importen från Sydkorea av textilvaror (i huvudsak yttertrikå), vilken steg från 22 milj. kr. 1965 till 45 milj. kr. 1966, sjönk därefter till 42 milj. kr. 1967 och till 26 milj. kr. 1968. I början av 1969 har importtrycket av andra varor än yttertrikå ökat. I anledning härav har i april efter konsultationer träffats en överenskommelse om begränsning av exporten från Sydkorea till Sverige av vissa slag av herrstrumpor, sockor, jackor och anoraker samt skjortor.

Efter överläggningar våren 1968 åtog man sig från *jugoslavisk* sida att för en tolv månadersperiod räknat från den 1 april 1968 begränsa exporten till Sverige av vissa textilvaror, huvudsakligen inom konfektionsområdet, till en nivå som i huvudsak ligger under 1967 års export. Överenskommelsen har med vissa justeringar förlängts för ytterligare en tolv månadersperiod räknat från den 1 mars 1969. Då den jugoslaviska exportbegränsningen endast avser leveranser direkt till Sverige, har licenstväng införts vid införsel eller inköp av ifrågavarande jugoslaviska textilvaror från annat land än Jugoslavien.

Importen av textil- och konfektionsvaror från Jugoslavien mer än fördubblades mellan 1966 och 1967 och uppgick sistnämnda år till 41 milj. kr. (i huvudsak överkläder). Ökningen fortsatte under 1968 men i minskad takt (53 milj. kr.). Genom de insatta åtgärderna har importutvecklingen kommit under kontroll och importtrycket minskat.

Efter överläggningar mellan Sverige och Hongkong respektive Storbritannien åtog sig *Hongkong* att från och med den 1 juni respektive den 1 juli 1968 begränsa exporten till Sverige av vissa kläder för en tolv månadersperiod. Vad gäller bomullsvaror grundas den träffade överenskommelsen på GATT:s bomullstextilavtal, bl. a. innebärande att importen i stort sett stabiliseras på 1967 års nivå. Ett separat arrangemang träffades för några icke-bomullsvaror, innebärande att importen approximativt begränsas till 1967 års nivå. För vissa andra textilvaror tillämpas ett särskilt kontrollsystem, som ger svenska myndigheter förhandsinformation om handelsutvecklingen så att konsultationer, om så erfordras, kan hållas innan importen når en hög nivå. Liksom i fråga om Jugoslavien har licenstväng införts för dessa varor vid införsel eller inköp från annat land än Hongkong.

Efter överläggningar i början av detta år har Hongkong åtagit sig att ge-

nomföra vissa ändringar i den tidigare uppgörelsen innebärande att vissa trikåvaror samt jackor och anoraker överförts från kontroll- till exportbegränsningssystemet. De nya bestämmelserna trädde i kraft i februari 1969.

Importen från Hongkong av textil- och konfektionsvaror har kontinuerligt ökat under senare år och uppgick år 1968 till 123 milj. kr. mot 72 milj. kr. år 1965. Genom de vidtagna åtgärderna har importtrycket minskat sedan slutet av 1968.

I juli 1968 infördes importlicensvång för vissa textilvaror från *Formosa* (Taiwan). Importen är helt obetydlig men regleringen är motiverad främst med hänsyn till att varor med ursprung i Hongkong lätt kan exporteras via *Formosa*, vilket försvårar upprätthållandet av regleringen av Hongkong-varor. *Formosa* är inte medlem av GATT.

Överenskommelse har träffats med *Portugal* om införande från och med den 1 december 1968 av ett särskilt kontrollsystem syftande till att det skall bli möjligt att fortlöpande följa utvecklingen av importen av vissa textilvaror, nämligen dels skjortor, byxor samt skydds- och överdragskläder av bomull, dels säng- och resfiltar. Beträffande bomullsvävarna gäller att dessa får införas endast om exportdeklaration kan företes från portugisiska bomullshandelskommissionen i Lissabon.

Importen av textil- och konfektionsvaror från *Portugal* har ökat från 70 milj. kr. 1965 till 153 milj. kr. 1968. Dessa siffror inkluderar utöver ovan nämnda varor även andra textilvaror, främst garner. Under slutet av år 1968 synes ökningstakten ha stagnerat (sista kvartalet 1968 var importen sålunda något lägre än motsvarande tid 1967).

Av det ovanstående framgår att importutvecklingen för varor inom de industrisektorer som är mest utsatta för s. k. lågprisimport noga övervakas och att selektiva åtgärder satts in, då detta av olika skäl bedömts nödvändigt. Åtgärderna har måst anpassas med hänsyn till de internationella förpliktelserna i varje särskilt fall för att i möjligaste mån minska riskerna för motåtgärder gentemot den svenska exporten.

Importen till Sverige från vissa länder och ländergrupper framgår av tablan på nästa sida.

Som tablan utvisar är importen från de länder som särskilt diskuterats i det ovanstående totalt sett av relativt liten omfattning. Importen av textil-, trikå- och konfektionsvaror är av förhållandevis större betydelse. 74 procent av importen av dessa varor kom från EEC- och EFTA-länder, varav EFTA-importen ökat starkt under senare år. Enbart importen från de nordiska länderna av textil-, trikå- och konfektionsvaror har ökat från 288 milj. kr. 1965 till 429 milj. kr. 1968. Importtrycket har förstärkts genom devalveringarna i Danmark, Finland och Storbritannien. Samtidigt har det i Storbritannien införda depositionssystemet försvårat den svenska exporten. Även om importen från Västeuropa och USA endast i undantagsfall kan betraktas som »lågprisimport», påverkar ändå handelsutveck-

Sveriges import 1968

Import från	Alla varor		Därav textil-, trikså- och konfektionsvaror	
	milj. kr	%	milj. kr	%
alla länder.....	26 496	100	2 449	100
EEC och EFTA (inkl. Finland).....	18 299	69,1	1 809	73,9
Östeuropa.....	1 199	4,5	55	2,3
Japan.....	449	1,7	57	2,3
Sydkorea.....	34	0,1	26	1,1
Jugoslavien.....	105	0,4	53	2,2
Hongkong.....	159	0,6	123	5,0
Formosa.....	18	0,1	7	0,3
Portugal.....	221	0,8	153	6,2

lingen med dessa länder i hög grad konkurrensförutsättningarna för sådana industribranscher som samtidigt är utsatta för lågprisimport från andra länder.

Yttrande av kommerskollegium

I anslutning till den ovan återgivna redogörelsen uttalar kommerskollegium att, såsom framgått av dess tidigare år till bankoutskottet överlämnade promemorior, möjligheterna att reglera importen från EFTA- och GATT-länder är begränsade. Åtgärderna måste, anför kollegiet, noga övervägas, i första hand med hänsyn till de motåtgärder som riskeras gentemot svensk export. Inom textil- och konfektionssektorn, som i nuläget främst är av intresse i sammanhanget, säges lågprisimporten genom de vidtagna åtgärderna i stort sett ha kommit under kontroll. Det är enligt kollegiets uppfattning angeläget att utvecklingen på området noga övervakas. För att bevara effekten av de insatta reglerna kan, säger kollegiet, ytterligare åtgärder tänkas bli nödvändiga. För vidare bedömning av erforderliga skyddsåtgärder på området anses dock TEKO-utredningens förslag få avvaktas.

TEKO-utredningen

TEKO-utredningen (ordförande landshövding Mats Lemne) har tillkallats enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande i maj 1968 för översyn av vissa frågor rörande textil- och konfektionsindustrierna. I direktiven för utredningen erinrar statsrådet Wickman om att sysselsättningen inom dessa branscher under senare år sjunkit kraftigt och att statsmakterna vidtagit vissa temporära åtgärder för att lösa akuta sysselsättningsproblem, bl. a. i form av överenskommelser om begränsning av importen till Sverige. I ett referat av kommerskollegiets framställning om en branshutredning på området anges bl. a. att kollegiet ansett det motiverat med temporära åtgärder

för att få utvecklingen i riktning mot ökad importkonkurrens under kontroll. Enligt kollegiets mening skulle dessa åtgärder begränsas till förhandlingar med vissa länder i syfte att nå överenskommelse om temporära exportbegränsningar. Denna linje har lämnats utan erinran av det till kollegiet knutna handelspolitiska rådet, där dock ett par ledamöter ansett att de temporära åtgärderna borde få formen av en svensk importreglering.

De sakkunniga skall enligt direktiven snabbt kartlägga det aktuella läget inom TEKO-industrierna. Deras bedömning skall vidare baseras bl. a. på en undersökning av vilka faktorer som betingar den nuvarande lågprisimporten och hur dessa faktorer kan väntas utvecklas. De sakkunnigas huvuduppgift skall vara att undersöka TEKO-industriernas möjligheter att under rådande internationella förhållanden framgångsrikt och varaktigt stärka sin konkurrenskraft genom fortsatt strukturell omvandling.

Mot bakgrund av den för vissa textilprodukter sjunkande självförsörjningsgraden skall de sakkunniga i kontakt med överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap också beakta de särskilda beredskapssynpunkter som kan vara väsentliga i sammanhanget. Som en princip för utredningen uttalas att näringspolitiken inte bör syfta till att med handelspolitiska eller andra stödåtgärder bevara industrier som inte kan hävda sig utan statligt skydd.

Enligt direktiven står det de sakkunniga fritt att sedan det kartläggande arbetet slutförts framlägga delförslag beträffande åtgärder av brådskande natur.

Vissa statistiska uppgifter om textil- och konfektionsindustrin

I följande tablå återges vissa statistiska data, som belyser utvecklingstendensen inom textil- och konfektionsindustrin under de senaste åren. Det bör understrykas att de statistiska serierna inte genomgående överensstämmer med avseende på branschavgränsningen.

	1963	1964	1965	1966	1967	1968
Produktion; procentuell volym förändring från föregående år.....	+5,8	+4,8	-2,5	-1,5	-0,4	-2,5
Antal sysselsatta under hösten enligt arbetskraftsundersökningarna (1 000 personer).....	146,3	140,5	123,9	107,1	102,3	95,5
Antal arbetsansömda utlänningar (1 000 personer).....	10,8	11,2	11,8	12,6	13,1	12,9
Antal utlänningar i procent av antalet sysselsatta.....	7,4	8,0	9,5	11,7	12,8	13,5
Varsel om personalinskränkningar: antal arbetsställen.....	19	21	58	128	71	84
Varsel om personalinskränkningar: antal berörda arbetstagare.....	608	578	2 774	5 171	3 161	3 167

Källor: SCB: Nationalräkenskaper 1950—1967; SCB: Arbetskraftsundersökningar; statens utlänningskommission; arbetsmarknadsstyrelsen.

Utskottet

De föreliggande motionerna är, liksom sina motsvarigheter under de närmast föregående åren, föranledda av de svårigheter i form av importkonkurrens som möter producenter av textil- och konfektionsvaror i vårt land. Sedan ämnet senast behandlades har den s. k. TEKO-utredningen tillsatts för att bl. a. undersöka textilindustrins och konfektionsindustrins möjligheter att genom strukturomvandling stärka sin konkurrenskraft under rådande internationella förhållanden. Vad som påyrkas i motionerna I: 218 och II: 242 är temporära åtgärder till de nämnda industrigrenarnas skydd mot dumpingprisimport. Även i motionerna I: 727 och II: 842 erinras om TEKO-utredningen. Dessa motioner utmynnar emellertid i ett mera omfattande och generellt yrkande på olika typer av importrestriktioner till skydd för hotade industrigrenar och deras arbetskraft.

Den svenska handelspolitiken är, som utskottet vid tidigare tillfällen understrukt, baserad bl. a. på principen att fördelarna av en rationell arbetsfördelning mellan olika länder skall tillvaratas. På denna grundsats bygger ett internationellt handelspolitiskt samarbete, vari Sverige tar del. Ett argument mot importrestriktioner och andra åtgärder i protektionistisk riktning är att de kan föranleda våra handelspartners till motåtgärder som försämrar vårt lands exportmöjligheter. En mera väsentlig argumentation kan föras i positiva termer. Genom ett livligt internationellt handelsutbyte, så långt möjligt fritt från restriktioner, skapas förutsättningar för en alltmera produktiv användning av våra resurser. Bland önskvärda inslag i en sådan utveckling kan särskilt nämnas ett successivt överförande av arbetskraft från låglöneindustrier till industrier som förmår att upprätthålla ett för de anställda mera gynnsamt löneläge. De strukturförändringar inom näringslivet vartill en relativt fri handel över gränserna bidrar är givetvis i praktiken förenade med olägenheter för en del av de berörda företagen och deras anställda. Genom bl. a. en aktiv arbetsmarknads- och lokaliseringspolitik söker samhället begränsa dessa olägenheter.

Grundvalen för samhällets handlande på det område som här berörts har i TEKO-utredningens direktiv angivits på följande sätt. Näringspolitiken bör inte syfta till att med handelspolitiska eller andra stödåtgärder bevara industrier som inte kan hävda sig utan statligt skydd. Dess mål bör i stället vara att stimulera en utveckling mot effektiva och på längre sikt internationellt konkurrenskraftiga företag. Den omvandling som kan vara nödvändig måste dock ske i former och i en takt som reducerar svårigheterna för de anställda och begränsar kapitalförstöring.

I sitt utlåtande föregående år om åtgärder till skydd för vissa hemmamarknadsindustrier anförde utskottet att såväl kommerskollegiets ställningstagande i dess då avgivna yttrande till utskottet som vissa uttalanden av chefen för handelsdepartementet präglades av å ena sidan insikt om låg-

prisimportens konsekvenser för de berörda industrigrenarna, å andra sidan en återhållsamhet vad gäller förslag om motåtgärder vilken utifrån generella handelspolitiska utgångspunkter syntes välmotiverad. Av kommerskollegiets redogörelse i ämnet detta år framgår att till följd av ett ökat importtryck på vissa områden ett flertal nya initiativ till importbegränsande åtgärder på sistone har tagits och genomförts. I redogörelsen redovisas från det senaste året bl. a. en överenskommelse med Jugoslavien om begränsning av främst konfektionsexporten till Sverige, ett liknande arrangemang med Hongkong samt införande av importlicenstväng för vissa textilvaror från Formosa och av ett särskilt kontrollsystem i fråga om import av vissa textilvaror från Portugal. Så sent som i mitten av april 1969 har en överenskommelse träffats om begränsning av viss export till Sverige från Sydkorea.

Produktionsvolymen inom textil- och beklädnadsindustrin har efter en ganska betydande uppgång under de första åren av 1960-talet efter 1964 sjunkit varje år. Ett stort antal arbetsställen har nedlagts eller berörts av driftsinskränkningar. Det totala antalet sysselsatta inom branschen har enligt arbetskraftsundersökningarna kontinuerligt minskat. Nedgången från år 1963 till år 1968 utgjorde drygt en tredjedel. Ett karakteristiskt drag i arbetskraftens sammansättning inom branschen är den höga andelen utländska medborgare (till övervägande delen medborgare i andra nordiska länder). Denna andel har under den nyss angivna perioden stigit från ca 7,4 procent till ca 13,5 procent av det totala antalet sysselsatta. I landets totala arbetskraft har andelen under samma period ökat från ca 3,6 procent till ca 4,6 procent.

Vid en bedömning av frågan i vilken mån importbegränsande åtgärder bör vidtas till skydd för textilindustrin och konfektionsindustrin torde anledning finnas att beakta dessa branschers karaktär av låglönebranscher samt de särdrag i fråga om arbetskraftens sammansättning som kännetecknar dem.

De ovan angivna importbegränsningarna avser endast ett fåtal länder. De berör vidare blott en del av textil- och konfektionsvaruimporten från dessa länder, vilkas andel av den totala importen till Sverige av ifrågavarande varuslag år 1968 utgjorde ca en sjättedel. Generellt sett råder sålunda i vårt land en stark internationell konkurrens på textil- och konfektionsvarumarknaden; de importbegränsningar som satts in gäller några få procent av importvolymen. Importbegränsningarna torde vara kännbara för de länder som de riktar sig mot. Det kan emellertid ifrågasättas om de har någon större betydelse för den svenska textil- och konfektionsindustrins allmänna utveckling. Mera omfattande restriktioner, som påtagligt skulle begränsa den totala importen, synes av flera skäl vara uteslutna.

Det i motionerna I: 218 och II: 242 ställda kravet på temporära åtgärder till skydd för textil- och konfektionsindustrin i avvaktan på TEKO-utred-

ningens resultat synes vara tillgodosett genom de åtgärder som ovan nämnts. Att riksdagen, såsom påyrkas i motionerna I: 727 och II: 842, skulle rikta en begäran till Kungl. Maj:t om en skärpning av de importbegränsande åtgärderna framstår mot bakgrund av vad ovan sagts som olämpligt.

Aberopande vad här anförts hemställer utskottet

att riksdagen avslår

a) motionerna I: 218 och II: 242,

b) motionerna I: 727 och II: 842.

Stockholm den 24 april 1969

På bankoutskottets vägnar:

C. G. REGNÉLL

Närvarande

vid behandlingen av motionerna I: 218 och II: 242:

från första kammaren: herrar Ståhle (s), Stefanson (fp)*, Åkerlund (m), Lundin (s), Larfors (s)*, Mattsson (cp), Stadling (s)* och Vilhelm Erik Carlsson (m);

från andra kammaren: herrar Regnéll (m), Hagnell (s), Franzén i Motala (s), Bengtsson i Landskrona (s), Börjesson i Glömminge (cp)*, Larsson i Umeå (fp), Rask (s) och Stridsman (cp);

vid behandlingen av motionerna I: 727 och II: 842:

desamma med undantag för herr Stridsman (cp).

---

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av herrar Åkerlund (m), Mattsson (cp), Vilhelm Erik Carlsson (m) och Börjesson i Glömminge (cp), vilka — med instämmande av herr Stridsman (cp) såvitt gäller motionerna I: 218 och II: 242 — ansett att utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»Den svenska handelspolitiken baseras bl. a. på principen att fördelarna av en rationell arbetsfördelning mellan olika länder skall tillvaratas, vilket utskottet finner helt riktigt. I praktiken kan dock denna princip medföra stora svårigheter för vissa företag eller hela branscher. Utländska försäljningsoffensiver på den svenska marknaden har i flera fall lett till att från produktions- och sysselsättningssynpunkt viktiga industrigrenar har kommit i ett utsatt läge. Konkurrensförhållandena har härvid icke sällan varit sådana att den svenska industrin inte på jämbördiga villkor kunnat tävla med den utländska.

Särskilt för textil- och konfektionsindustrin har under de senaste åren konsekvenserna av vårt lands handelspolitik blivit kännbara. Till följd av driftsinskränkningar och företagsnedläggelser har sysselsättningen inom dessa branscher gått ned kraftigt. Utvecklingen har i synnerhet drabbat den äldre arbetskraften hårt, och de nämnda industrigrenarnas lokala koncentration har förvärrat situationen. Det är värdefullt att en statlig utredning nu är sysselsatt med att kartlägga dessa industrigrenars läge, varvid bl. a. beaktas den lågprisimport som förekommer, och med att undersöka deras möjligheter att fortsättningsvis hävda sig i det rådande internationella konkurrensläget. Om resultaten av denna utredning skall avvaktas innan effektiva åtgärder vidtas till skydd för textil- och konfektionsindustrin kan emellertid ytterligare svåra skador hinna uppstå, som kan visa sig bli omöjliga att reparera och som kan leda till en från beredskapssynpunkt betänklig sänkning av den inhemska försörjningsgraden. Vad här sagts om textil- och konfektionsindustrins kritiska situation gäller i väsentlig mån också skoindustrin och möbelindustrin.

Kungl. Maj:t har särskilt under det senaste året vidtagit vissa åtgärder för att motverka lågprisimporten av textil- och konfektionsvaror. Dessa åtgärder framstår dock som otillräckliga; deras effekt kan snarast sägas ha varit att de stabiliserat importen på en mycket hög nivå. Utskottet är medvetet om att utrymmet för handelspolitiska ingripanden till skydd för hotade svenska industrier är begränsade. De problem som antytts ovan motiverar emellertid en ingående prövning av frågan om i vad mån ytterligare skyddsåtgärder är förenliga med vårt lands internationella åtaganden och eljest lämpligen bör komma till stånd. Bland åtgärder som kan böra övervägas märks en utvidgning av systemet med importlicenser, en begränsning av importkontingenterna för vissa länder, åtgärder på tullområdet, närmast för att motverka dumping, samt förhandlingar om begränsningar av vissa länders export till Sverige. Övervägandena kan i första hand ta sikte på temporära åtgärder med avseende på textil- och konfektionsvaror i avvaktan på att TEKO-utredningens rekommendationer föreligger.

Utskottet hemställer sålunda

att riksdagen i anledning av

a) motionerna I: 218 och II: 242,

b) motionerna I: 727 och II: 842

hos Kungl. Maj:t hemställer om åtgärder till skydd mot lågprisimport i enlighet med vad utskottet ovan anförts.»